

Yargıtaydan 'Devrim' Kararı

Türkiye'nin ilk yerli otomobili Devrim, Yargıtay kararıyla Türk tarihi ve kültürü için önemli ve topluma mal olmuş bir değer olarak kabul edildi. - 16.02.2019

AYLİN SIRIKLI DAL/KEMAL KARADAĞ (AA) - Türkiye'nin ilk yerli otomobili Devrim, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararıyla Türk tarihi ve kültürü için önemli ve topluma mal olmuş bir değer olarak kabul edildi ve bu ismin başka markada kullanılamayacağına karar verildi.

Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in talimatıyla 1961'de Devlet Demiryollarının teknik imkanlarıyla yapılan Türkiye'nin ilk yerli otomobili Devrim davalık oldu.

Malkoçlar Otomotiv Sanayi, ürettiği bir otomobile Devrim adını vererek 2007'de bu ismi marka olarak tescil ettirdi.

Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii AŞ (TÜLOMSAŞ) ise bu ismi ilk kez kendilerinin kullandığını, Malkoçlar Otomotiv'in bu ismi kullanamayacağını öne sürerek, tescilin hükümsüzlüğüne ve sicilden terkine karar verilmesi istemiyle dava açtı.

Malkoçlar Otomotiv, şirketin “İlk yerli Ferrari” adı altında Etox markalı araçlar ürettiğini, Devrim ibaresinin bu aracın modellerinden biri olduğunu savunarak, davanın reddini istedi.

Yerel mahkeme kararı

Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Mahkemesi, davayı reddetti. Yerel mahkeme, Devrim sözcüğünün doğrudan doğruya tarihi, kültürel bir değer veya bu nitelikte nesne ile özdeşleşmiş olmadığı gerekçesiyle “Devrim” marka tescilinin kanuna aykırı olmadığına hükmetti.

Kararın temyiz edilmesi üzerine dosya Yargıtay 11. Hukuk Dairesine geldi. Daire, yerel mahkemenin kararını oy birliğiyle bozdu.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin bozma kararı

Dairenin kararında, uyuşmazlık konusu markayı oluşturan Devrim ibaresinin ilk kez 1961'de resmi mercilerin verdiği görev doğrultusunda davacı tarafından imal edilip ilk Türk malı otomobil olarak topluma tanıtıldığı vurgulandı.

Bu bakımdan, Türk otomotiv endüstrisi tarihinde önemli bir yere sahip olan Devrim otomobillerinin ifade ettiği özellikli yapısı itibarıyla da kültürel bir değer kazandığı belirtilen kararda, davacı TÜLOMSAŞ Genel Müdürlüğünün Devrim otomobilini halen muhafaza ettiği, bu kültürel ve endüstriyel simgenin çeşitli etkinliklerde sergilenmesi suretiyle Devrim'in Türk tarihi ve kültürü için önemli ve topluma mal olmuş bir değer haline geldiğinin anlaşıldığı anlatıldı.

Kararda, Devrim ibaresinin, Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin, "Marka tescilinde red için mutlak nedenler" başlıklı 7. maddesinin, "kamuyu ilgilendiren tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş markaların tescilinin reddedileceği"ne ilişkin hükmü kapsamında kaldığının kabul edilerek, sonucuna göre karar verilmesi gerektiği tespiti yapıldı.

Yerel mahkeme ilk kararında direndi

Yerel mahkeme ise ilk kararında direndi. Direnme kararında, Devrim sözcüğünün, toplumda yaygın bilinen ilk anlamının "belirli bir alanda veya toplumsal olarak hızlı ve köklü değişimlere verilen bir addan ibaret olduğu belirtildi.

Direnme kararında, "Bir ibarenin toplumun bir bölümünü ilgilendiren, belirli bir süre gündem oluşturan bir ad olması, bu adın veya ibarenin kamuyu, yani toplumun önemli kısmını ilgilendiren tarihi veya kültürel bir değer olarak kabulü için yeterli değildir. Dönemsel ve sektörel önemi haiz bulunan, bunun dışında genel bir kavramı da ifade eden 'Devrim' kelimesinin tarihi veya kültürel bir ada dönüşmesini sağlayacak bir değerinin olduğunu kabule imkan bulunmamaktadır." ifadeleri kullanıldı.

Davacı TÜLOMSAŞ tarafından direnme kararı temyiz edildi. Temyiz dilekçesinde, adına sinema filmleri çekilen, her yıl on binlerce insanın ziyaret ettiği, ülkenin çeşitli yerlerinde sergilenen Devrim markasının toplumun tamamına mal olduğu kaydedildi. Dilekçede, Türk sanayisinin en önemli kilometre taşlarından biri olan Devrim'in topluma mal olmuş kamusal bir ibare olmaktan çıkarılarak bir kimsenin veya şirketin tekeline verilmesini sağlamak sonucunu doğuran yerel mahkeme kararının bozulması istendi.

Son sözü Hukuk Genel Kurulu söyledi

Temyiz üzerine dosya, Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna geldi. Kurul, Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin kararını oy birliğiyle bozdu, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin gerekçesini hukuka uygun buldu.

Böylece Eskişehir'de TÜLOMSAŞ ait tesislerde yapılan ilk otomobil Devrim, Yargıtay kararıyla Türk tarihi ve kültürü için önemli ve topluma mal olmuş bir değer olarak kabul edildi ve bu ismin başka markada kullanılamayacağına karar verildi.

Devrim'in hikayesi

O zamanki adı Eskişehir Demiryolu Fabrikaları olan TÜLOMSAŞ'ta Cemal Gürsel'in talimatıyla 1961'de Devrim isimli otomobil üretildi.

Talimatı veren Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda tanıtılan ilk milli ve yerli otomobil Devrim, üretildiği yıl, yine Gürsel'in talimatıyla trenle Ankara'ya götürüldü.

Demiryolu kanunları gereği deposuna az akaryakıt konulan Devrim, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında Gürsel'in test amacıyla kullandığı sırada benzini bitip durdu. Bunun ardından trenle Ankara'dan Eskişehir'e getirilen Devrim, bir süre fabrika içinde kullanıldı.

Dönemin zor koşullarına rağmen 4,5 ay gibi kısa bir sürede yaklaşık 200 Türk mühendis ve işçisinin emeğiyle "siyah", "beyaz", "mavi boncuk" ve "gecekondu" isimleri verilerek 4 adet imal edilen otomobillerden günümüze kadar gelen Devrim, TÜLOMSAŞ'ta sergileniyor.

Ziyaretçilerin ilgi gösterdiği Devrim'in sergilendiği müzede, otomobilin yapımında kullanılan kaynak motoru, matkap ve torna tezgahları, yapım aşamalarının çekildiği fotoğraf makinesi, kumpas, pergel, cetvel, çizim masası, kireç taşından maketi, yedek parçalar, Sivas'ta demiryollarında dökülmüş orijinal motor bloku ve çalışmaların görselleri yer alıyor.

Uzun ve kısa farları ayakla kumanda edilen, kontak anahtarıyla ve manuel olarak da çalıştırılabilen Devrim, bu özellikleriyle de dikkati çekiyor.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres:

Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA